TIESAS RĪKOJUMS (piektā palāta)

2011. gada 1. martā *

Lieta C-457/09

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Tribunal de première instance de Liège* (Beļģija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2009. gada 29. oktobrī un kas Tiesā reģistrēts 2009. gada 23. novembrī, tiesvedībā

Claude Chartry

pret

Beļģiju.

TIESA (piektā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs Ž. Ž. Kāzels [*J.-J. Kasel*], tiesneši M. Ilešičs [*M. Ilešič*] un M. Bergere [*M. Berger*] (referente),

ģenerāladvokāts P. Mengoci [*P. Mengozzi*],
sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

* Tiesvedības valoda — franču.

uzklausījusi ģenerāladvokātu,

izdod šo rīkojumu.

Rīkojums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt LES 6. pantu, versijā pirms Lisabonas līguma pieņemšanas, kā arī EKL 234. pantu.

2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp K. Šartriju [*C. Chartry*] un Beļģiju nodokļu jomā.

Atbilstošās tiesību normas

3 1989. gada 6. janvāra Speciālā likuma par *Cour d'arbitrage* [Speciālais likums par Arbitrāžas tiesu] (1989. gada 7. janvāra *Moniteur belge*) 26. pants, kas grozīts ar 2009. gada 12. jūlija speciālo likumu (2009. gada 31. jūlija *Moniteur belge*), ir izteikts šādā redakcijā:

"1. *Cour d'arbitrage* prejudiciālā kārtā, pieņemot nolēmumu, lemj par šādiem jautājumiem:

[…]

3) Konstitūcijas II sadaļas "Beļģijas pilsoņi un to tiesības" pantu, kā arī 170., 172. un 191. panta pārkāpumu, ko izraisījis likums, dekrēts vai Konstitūcijas 134. pantā minētie noteikumi;

[…].

2. Ja tiesai ir jārisina šāds jautājums, tai ir pienākums lūgt *Cour d'arbitrage* lemt par šo jautājumu.

Tomēr tiesai nav šāda pienākuma:

[…]

2) ja *Cour d'Arbitrage* jau ir pieņēmusi lēmumu par jautājumu vai prasību, kurai ir tāds pats priekšmets.

[…]

4. Ja tiesā tiek apgalvots, ka likums, dekrēts vai Konstitūcijas 134. pantā minētais noteikums ir pretrunā pamattiesībām, ko pilnīgi vai daļēji analoģiski garantē Konstitūcijas II sadaļas normas, kā arī Eiropas tiesību vai starptautisko tiesību normas, tiesai ir pienākums vispirms vērsties *Cour d'arbitrage* ar prejudiciālu jautājumu par atbilstību Konstitūcijas II sadaļas normām.

Atkāpjoties no pirmās daļas noteikumiem, pienākuma vērsties *Cour d'arbitrage* ar prejudiciālu jautājumu nav:

1) 2. un 3. punktā minētajos gadījumos;

[…]."

4 1989. gada 6. janvāra Speciālā likuma par *Cour d'arbitrage* 28. pantā ir paredzēts:

"Tiesai, kura ir uzdevusi prejudiciālu jautājumu, kā arī ikvienai citai tiesai, kurai ir jātaisa spriedums tajā pašā lietā, lai atrisinātu strīdu, saistībā ar kuru ir uzdoti 26. pantā minētie jautājumi, ir jāizpilda *Cour d'arbitrage* taisītais spriedums."

Tiesvedības rašanās fakti un prejudiciālais jautājums

5 K. Šartrijs, ar dzīvesvietu Beļģijā, strādāja par ziņotāju Beļģijā dibinātā sabiedrībā, kura ir specializējusies apdrošināto aizstāvībā.

6 Pēc pārbaudes Beļģijas nodokļu administrācija precizēja K. Šartrija deklarētos ienākumus par 1994., 1995. un 1996. taksācijas gadu un pārrēķināja K. Šartrijam maksājamo tiešo nodokļu apmēru attiecībā uz šiem taksācijas gadiem. Nodokļa papildu maksājums attiecībā uz 1994. gadu bija jāsamaksā līdz 1997. gada 18. februārim, attiecībā uz 1995. gadu — līdz 1997. gada 18. septembrim un attiecībā uz 1996. gadu — līdz 1997. gada 25. augustam.

7 1997. gada 11. februārī un 9. oktobrī K. Šartrijs iesniedza sūdzības par lēmumiem, kuros noteikti šie nodokļa papildu maksājumi.

8 2001. gada 30. novembrī un 7. decembrī K. Šartrijs saņēma samaksas pieprasījumus [*commandements*], kas pārtrauc noilgumu.

9 Ar nodokļu administrācijas 2007. gada 17. oktobra lēmumu K. Šartrija sūdzības lielā daļā tika noraidītas.

10 2008. gada 17. janvārī K. Šartrijs vērsās *Tribunal de première instance de Liège* [Ljēžas pirmās instances tiesā]. Viņš apgalvo, ka saskaņā ar Beļģijas nodokļu tiesisko regulējumu tiešajiem nodokļiem iestājoties noilgums piecus gadus pēc to maksāšanai noteiktā datuma un ka viņš neesot saņēmis aktu, kas pārtrauc noilgumu, Beļģijas Civilkodeksa [*Code civil belge*] 2244. panta izpratnē piecu gadu laikā pēc datuma, kas noteikts viņam pieprasītā nodokļa papildu maksājuma veikšanai. Attiecībā uz abiem samaksas pieprasījumiem, kuri viņam tika paziņoti 2001. gadā, viņš atsaucas uz *Cour de cassation* [Kasācijas tiesas] judikatūru, saskaņā ar kuru samaksas pieprasījums, kas nosūtīts par apstrīdēto nodokļa parādu, nepārtrauc noilgumu minētā Civilkodeksa 2244. panta izpratnē.

11 Atbildot Beļģija apstiprina, ka atbilstoši 2004. gada 9. jūlija likumprogrammas (2004. gada 15. jūlija *Moniteur belge*) 49. pantam, pat ja nodokļa parāds ir apstrīdēts, samaksas pieprasījums ir jāinterpretē kā akts, ar kuru tiek pārtraukts noilgums Beļģijas Civilkodeksa 2244. panta izpratnē.

12 Iesniedzējtiesa norāda, ka ar 2005. gada 7. decembra un 2006. gada 1. februāra spriedumiem *Cour d'arbitrage* ir nospriedusi, ka 2004. gada 9. jūlija likumprogrammas 49. pantam ir atpakaļejošs spēks, kas apdraud pilsoņu tiesību aizsardzības tiesā garantijas, bet ka tas ir pamatots ar ārkārtas apstākļiem un primāro vispārējo interešu apsvērumiem.

13 Iesniedzējtiesa uzskata, ka 2004. gada 9. jūlija likumprogrammas 49. pants, ņemot vērā tā atpakaļejošo spēku, ir likumdevēja iejaukšanās notiekošā tiesvedībā, ko konkrēti K. Šartrija gadījumā nepamato taisnīgs līdzsvars starp vispārējām interesēm un ieinteresētās personas pamattiesību aizsardzību.

14 Tomēr iesniedzējtiesa uzskata, ka secinājumus no šī konstatējuma tai traucē izdarīt 1989. gada 6. janvāra Speciālā likuma par *Cour d'arbitrage* 26. pants, ar kuru principā tiesai, kuras uzsāktajā tiesvedībā tiek norādīts, ka ar tiesību normu tiek pārkāptas pamattiesības, kas garantētas vienlaikus Beļģijas Konstitūcijas tiesību normā un Eiropas tiesību vai starptautisko tiesību normā, ir noteikts pienākums vispirms uzdot prejudiciālu jautājumu *Cour d'arbitrage* par attiecīgās tiesību normas atbilstību Konstitūcijai. Protams, piemērojot minētā panta 4. punkta otrās daļas 1) apakšpunktu un 2. punkta otrās daļas 2) apakšpunktu, šajā gadījumā šāda pienākuma nav, jo *Cour d'arbitrage* jau divas reizes ir apstiprinājusi 2004. gada 9. jūlija likumprogrammas 49. panta atbilstību Beļģijas Konstitūcijai. Tomēr šie *Cour d'arbitrage* nolēmumi traucējot veikt īpašu kontroli, kura būtu pielāgota konkrētajiem tajā aplūkojamā gadījuma apstākļiem.

15 Šādos apstākļos *Tribunal de première instance de Liège* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai [LES] 6. pants, kā arī [EKL] 234. pants nepieļauj, ka ar tādu valsts likumu kā 2009. gada 12. jūlija likums, ar kuru ir grozīts 1989. gada 6. janvāra Speciālā liku-

ma par *Cour d'arbitrage* 26. pants, valsts tiesai, kura konstatē, ka pilsonim, kurš ir nodokļu maksātājs, cits valsts likums, proti, 2004. gada 9. jūlija likumprogrammas 49. pants, liedz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, kas ir noteikta [Romā 1950. gada 4. novembrī parakstītās] Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas [turpmāk tekstā — "ECPAK"] 6. pantā un ir iekļauta Kopienu tiesībās, ir noteikts pienākums vispirms vērsties Konstitucionālajā tiesā, neļaujot šai tiesai nekavējoties nodrošināt Kopienu tiesību tiešu piemērojamību strīdam, kas tai ir nodots izskatīšanai, un tā var veikt atbilstības konvencijai kontroli tad, kad Konstitucionālā tiesa ir atzinusi, ka valsts likums atbilst Konstitūcijas II sadaļā garantētajām pamattiesībām?"

Par Tiesas kompetenci

16 Beļģijas un Francijas valdības, kā arī Eiropas Komisija, kas ir iesniegušas rakstveida apsvērumus, apgalvo, ka Tiesai nav kompetences atbildēt uz uzdoto jautājumu.

17 Lai pārbaudītu Tiesas kompetenci, ir jāizvērtē uzdotā jautājuma mērķis.

18 Uzdodot šo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai EKL 234. pantam ir pretrunā dalībvalsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru, pirmkārt, šīs dalībvalsts tiesām gadījumā, ja vienlaicīgi ir jāizskata jautājums par šīs tiesību normas neatbilstību Savienības tiesībās pilnīgi vai daļēji garantētām pamattiesībām, ir pienākums iepriekš vērsties valsts tiesā, kuras kompetencē ir pārbaudīt likumu atbilstību Konstitūcijai, ar jautājumu saistībā ar valsts tiesību normas atbilstību Konstitūcijā garantētajām

pamattiesībām un, otrkārt, valsts tiesas, kuras kompetencē ir pārbaudīt likumu atbilstību Konstitūcijai, juridiskais vērtējums ir saistošs minētās dalībvalsts tiesām.

19 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo Tiesas judikatūru, lai nodrošinātu Savienības tiesību pārākumu, EKL 234. pantā noteiktās Tiesu un valsts tiesu sadarbības sistēmas darbībai ir nepieciešams, lai valsts tiesa jebkurā tiesvedības brīdī, kurš tai šķiet piemērots, varētu uzdot Tiesai ikvienu jautājumu, kuru tā uzskata par nepieciešamu (skat. 2010. gada 22. jūnija spriedumu apvienotajās lietās C-188/10 un C-189/10 *Melki* un *Abdeli*, Krājums, I-5665. lpp., 52. punkts).

20 Konkrētāk, Tiesa ir atzinusi, ka EKL 234. pantam ir pretrunā tāds dalībvalsts tiesību akts, ar kuru tiek ieviesta valsts likumu atbilstības konstitūcijai pārbaudes izpildes procedūra, ja šīs procedūras prioritārā rakstura dēļ gan pirms jautājuma par atbilstību konstitūcijai nosūtīšanas valsts tiesai, kuras kompetencē ietilpst likumu atbilstības konstitūcijai pārbaude, gan, nepieciešamības gadījumā, pēc šīs tiesas nolēmuma attiecīgajā jautājumā visas citas valsts tiesas tiek kavētas īstenot savas tiesības vai izpildīt savu pienākumu uzdot Tiesai prejudiciālus jautājumus (iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās *Melki* un *Abdeli*, 57. punkts).

21 Tomēr ir arī jāatgādina, ka tad, ja lieta ir ierosināta saskaņā ar EKL 234. pantu, Tiesas kompetencē ir lemt par EK līguma interpretāciju, kā arī par Eiropas Savienības iestāžu pieņemto tiesību aktu spēkā esamību un interpretāciju. Šajā ziņā Tiesas kompetencē ir vienīgi Savienības tiesību normu pārbaude (it īpaši skat. 2008. gada 16. janvāra rīkojumu lietā C-361/07 *Polier*, 9. punkts, kā arī 2010. gada 12. novembra rīkojumu lietā C-339/10 *Asparuhov Estov* u.c., Krājums, I-11465. lpp., 11. punkts).

22 Prasības, kas izriet no pamattiesību aizsardzības, saskaņā ar pastāvīgo judikatūru ir saistošas dalībvalstīm, kad tās piemēro Savienības tiesības (skat. iepriekš minēto rīkojumu lietā *Asparuhov Estov* u.c., 13. punkts).

23 Tāpat Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā — "Harta") 51. panta 1. punktā ir noteikts, ka tās noteikumi attiecas "uz dalībvalstīm tikai tad, ja tās īsteno Savienības tiesību aktus".

24 Turklāt šis ierobežojums nav grozīts ar Lisabonas līguma stāšanos spēkā 2009. gada 1. decembrī, kad atbilstoši jaunā LES 6. panta 1. punktam Hartai ir tāds pats juridiskais spēks kā Līgumiem. Šajā pantā ir precizēts, ka Hartas noteikumi nekādā ziņā nepaplašina Savienības kompetences, kā tās noteiktas Līgumos.

25 Lai gan ECPAK 6. panta 1. punktā garantētās tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību, uz ko atsaucas iesniedzējtiesa, ir Savienības tiesību vispārējs princips (it īpaši skat. 2009. gada 16. jūlija spriedumu lietā C-385/07 P *Der Grüne Punkt — Duales System Deutschland*/Komisija, Krājums, I-6155. lpp., 177. un 178. punkts) un ir atkārtoti apstiprināts Hartas 47. pantā, tomēr iesniedzējtiesas lēmumā nav neviena konkrēta pierādījuma, kas ļautu uzskatīt, ka pamata lietas priekšmetam ir saistība ar Savienības tiesībām. Pamata lietā, kurā strīds ir starp Beļģijas pilsoni un Beļģijas valsti par šajā dalībvalstī veikto darbību aplikšanu ar nodokli, nepastāv saistība ne ar vienu no situācijām, kas paredzētas Līguma noteikumos par personu brīvu pārvietošanos, pakalpojumu sniegšanas brīvību vai kapitāla brīvu apriti. Turklāt minētais strīds nav par tādu valsts pasākumu noteikšanu, ar kuriem attiecīgā dalībvalsts īsteno Savienības tiesības.

26 No tā izriet, ka Tiesas kompetence atbildēt uz šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu nav pierādīta.

27 Šādos apstākļos, pamatojoties uz Reglamenta 92. panta 1. punktu, ir jākonstatē, ka Tiesai acīmredzami nav kompetences atbildēt uz *Tribunal de première instance de Liège* uzdoto jautājumu.

Par tiesāšanās izdevumiem

28 Attiecībā uz pamata lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (piektā palāta) nospriež:

Eiropas Savienības Tiesai acīmredzami nav kompetences atbildēt uz *Tribunal de première instance de Liège* (Beļģija) uzdoto jautājumu.

[Paraksti]